

Kontroll av postförsändelser

Till skatteutskottet

Skatteutskottet beslutade den 13 november 2014 att ge konstitutionsutskottet tillfälle att senast den 27 november 2014 yttra sig över regeringens skrivelse 2014/15:8 Kontroll av postförsändelser och de motioner som kan komma att väckas med anledning av skrivelsen.

Inga följdmotioner har väckts i ärendet.

Konstitutionsutskottet, som begränsar sitt yttrande till att avse regeringens bedömning att den årliga redovisningen av tillämpningen av bestämmelserna om kontroll av postförsändelser i en särskild skrivelse till riksdagen kan upphöra, föreslår att skatteutskottet inte ställer sig bakom regeringens bedömning i frågan.

I ärendet finns en avvikande mening (S, MP).

Utskottets överväganden

Skrivelsen

Regeringen överlämnade den 6 november 2014 skrivelse 2014/15:8 Kontroll av postförsändelser till riksdagen. I skrivelsen, som lämnas årligen till riksdagen sedan 1998, redogörs för hur bestämmelserna om Tullverkets befogenhet att kontrollera postförsändelser enligt lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter, förkortad LPK, har tillämpats under föregående år. I årets skrivelse anför regeringen att de senaste 15 årens redovisningar visar att systemet fungerar väl, att reglerna följs och att postförsändelser inte öppnas i onödan. Därmed anser regeringen att det är säkerställt att de enskildas integritet inte kränks i onödan. Regeringen framhåller vidare uppfattningen att behovet av underlag för att möjliggöra uppföljning och utvärdering av kontrollverksamheten tillgodoses genom de årliga redovisningar som Tullverket lämnar till regeringen. Regeringen bedömer mot denna bakgrund att den årliga redovisningen till riksdagen i en särskild skrivelse kan upphöra.

Tidigare behandling

Ordningen med en årlig skrivelse om tillämpningen av bestämmelserna om kontroll av postförsändelser har sin grund i ett tillkännagivande från riksdagen i det lagstiftningsärende som låg till grund för införandet av LPK (prop. 1997/98:100, bet. 1997/98:SkU28, rskr. 1997/98:312). I en följdmotion (FP) i ärendet yrkades att riksdagen borde ges möjlighet att kontrollera utvecklingen i fråga om kontroll av postförsändelser och att riksdagen därför skulle tillkännage för regeringen som sin mening att regeringen i en årlig rapport till riksdagen borde informera om hur många försändelser som granskats och öppnats samt resultatet (mot. 1997/98:Sk40 yrkande 2).

I samband med skatteutskottets behandling av ärendet gavs konstitutionsutskottet tillfälle att yttra sig då förslaget berörde grundlagsstadgade fri- och rättigheter om skydd mot undersökning av brev eller andra förtroliga försändelser (2 kap. 6 § regeringsformen). Konstitutionsutskottet gjorde i sitt yttrande (1997/98:KU11y) bedömningen att den befogenhet som föreslogs för tullen att undersöka och öppna postförsändelser inte kunde anses strida mot vare sig bestämmelserna i regeringsformen eller Europakonventionen. Utskottet tillstyrkte även nämnda motionsyrkande om ett tillkännagivande om en årlig rapport. Utskottet ansåg att detta kunde vara ”ett rimligt förfarande för att än mer skapa insyn i och möjligheter till uppföljning och utvärdering av den föreslagna verksamheten” (s. 9 f.). Utskottet menade att en förebild för en sådan rapportering kunde vara regeringens redogörelser för riksdagen om tillämpningen av bestämmelserna om hemlig teleavlyssning.

Skatteutskottet delade konstitutionsutskottets bedömning och tillstyrkte regeringens förslag i denna del liksom det aktuella motionsyrkandet. Riksdagen biföll utskottets hemställan.

Utskottets ställningstagande

Ordningen med en årlig redovisning av Tullverkets kontroll av postförsändelser i en särskild skrivelse till riksdagen grundar sig på ett tillkännagivande från riksdagen till regeringen i samband med införandet av lagen om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter. Omständigheten att dessa redovisningar hittills har visat att reglerna följs och att enskildas integritet inte kränks i onödan är enligt utskottets mening inte grund för att redovisningen bör upphöra. En parlamentariskt sammansatt kommitté har fått i uppdrag att göra en bred översyn av skyddet av den personliga integriteten i samhället, och i regeringsförklaringen hösten 2014 framhölls bl.a. att regeringen ska verka för att stärka rättssäkerheten och den personliga integriteten i Sverige och EU. Mot denna bakgrund är det enligt utskottets mening inte påkallat att begränsa den möjlighet till insyn och parlamentarisk kontroll som den nuvarande ordningen i form av en skrivelse om kontrollen av postförsändelser innebär.

Stockholm den 27 november 2014

På konstitutionsutskottets vägnar

Björn von Sydow

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Björn von Sydow (S), Hans Ekström (S), Annicka Engblom (M), Jonas Åkerlund (SD), Maria Abrahamsson (M), Jonas Gunnarsson (S), Per-Ingvar Johnsson (C), Agneta Börjesson (MP), Patrick Reslow (M), Emanuel Öz (S), Tony Wiklander (SD), Mathias Sundin (FP), Mia Sydow Mölleby (V), Tuve Skånberg (KD), Berit Högman (S), Per Bill (M) och Petter Löberg (S).

Avvikande mening

Regeringens årliga skrivelse om kontroll av postförsändelser (S, MP)

Björn von Sydow (S), Hans Ekström (S), Jonas Gunnarsson (S), Agneta Börjesson (MP), Emanuel Öz (S), Berit Högman (S) och Petter Löberg (S) anför:

I det lagstiftningsärende som låg till grund för införandet av tullens befogenhet att kontrollera postförsändelser för att undersöka om de innehåller alkohol- eller tobaksvaror bedömde konstitutionsutskottet att detta inte kunde anses strida mot bestämmelserna i regeringsformen eller Europakonventionen, med hänvisning till att ingreppet i skyddet för förtroliga meddelanden som förslaget innebar kunde motiveras såväl av folkhälsoskäl som utifrån fiskala aspekter. De redovisningar som har lämnats under 15 års tid har visat att det är säkert ställt att reglerna i lagen om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter följs och tillämpas i enlighet med lagstiftarens intentioner. Vi delar regeringens uppfattning att behovet av underlag för att möjliggöra uppföljning och utvärdering av kontrollverksamheten tillgodoses genom de årliga redovisningar som Tullverket lämnar till regeringen och förutsätter att regeringen vidtar åtgärder om redovisningarna ger anledning till det. Liksom annan offentlig verksamhet omfattas Tullverkets kontroll av postförsändelser också av den extraordinära tillsyn som utövas av Riksdagens ombudsmän (JO) och Justitiekanslern. Därmed ställer vi oss bakom den bedömning som görs i regeringens skrivelse, och som utifrån vad vi har erfarit också gjordes av den föregående regeringen, att den årliga skrivelsen till riksdagen om kontroll av postförsändelser kan upphöra.